نام و نام خانوادگی: .....
مقطع و رشته: دهم مشترک
نام پدر: .....
شماره داوطلب: .....
تعداد صفحه سؤال: ۳ صفحه

جمهوری اسلامی ایران
اداره ی کل آموزش و پرورش شهر تهران
اداره ی آموزش و پرورش شهر تهران منطقه ۶ تهران
دبیرستان غیردولتی پسرانه سرای دانش واحد حافظ
امتحانات نوبت دوم سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۳
www.sarayedanesh.com
021-2936

نام درس: فارسی
نام دبیر: آقای کیایی
تاریخ امتحان: ۱۴۰۴/۳/ ۳
ساعت امتحان: ۸: ۰۰ صبح/ عصر
مدت امتحان : ۷۰ دقیقه

نمره به عدد: نمره به حروف:	نمره تجدید نظر به عدد: نمره به حروف:	محل مهر و امضاء مدیر
نام دبیر: تاریخ و امضاء:	نام دبیر: تاریخ و امضاء:	

ردیف	دانش‌آموزان گرامی، خوش‌خط و خوانا بنویسید. غلط املایی نمرهٔ منفی دارد.	بارم
۱	بین واژگان کدامیک از گزینه‌های زیر «شبکهٔ معنایی» وجود ندارد؟ الف) گرز- شمشیر- سپر ب) کیوان- ناهید- بهرام ج) انگور- عنب- تاکستان د) پاک- شرق- بلوط	۰,۲۵
۲	معنای واژگان مشخص‌شده را بنویسید: الف) «طَرّار، جامه و دستار برگرفت و برد»: ب) «بر سَبیل تلطّف، جوابش باز داد»:	۰,۵
۳	در کدام بیت، غلط املایی وجود ندارد؟ الف) وین بوم مهنت از پی آن تا کند خراب/ بر دولت‌آشیان شما نیز بگذرد ب) آب عجل که هست گلوگیر خاص و عام/ بر حلق و بر دهان شما نیز بگذرد ج) ای مفتخر به طالع مسعود خویشتن/ تأثیر اختران شما نیز بگذرد د) ای تو رمه سپرده به چوپان گرگ‌تبع/ این گرگی شبان شما نیز بگذرد	۰,۲۵
۴	در جملهٔ زیر کدام واژه یا واژگان حذف شده است؟ نوع حذف را مشخص کنید. «اول وقت بود و زنگ نقاشی ما»	۰,۵
۵	مترادف هریک از واژگان زیر را بنویسید: الف) خیل: ب) بهایم: ج) دلّاک: د) عمارت کردن:	۱
۶	املای درست را انتخاب کنید: الف) من گوش (استماء/ استماع) ندارم لمن تقول ب) به میرزا عباس (عتاب/ اتاب) کرد که این تلاوت قرآن نیست. ج) مخذول و نالان، (استرحام/ استرهام) می‌کرد. د) خروس (مقلوب/ مغلوب) را با دشنه‌ای که در جیب داشتم از رنج برهانیدم.	۱
۷	کدام عبارت بصورت درست معنا نشده است؟ الف) دفع مضرت عامل بفرمود: دستور داد جلوی صدمهٔ مسئول را بگیرند ب) چرا زبون این ناکس شده‌ای: چرا این فرد تو را به حرف گرفته است ج) چون صورت شد: هنگامیکه معلوم شد د) برفور بیرون رفت: به سرعت خارج شد	۰,۲۵
۸	نقش دستوری واژگان مشخص‌شده را بنویسید: «تاریخ، روزی، روستای کوچکی را از روستاهای جنوب به یاد خواهد آورد، که معرکه خوانده می‌شود»	۱
۹	کدامیک از ترکیب‌های زیر با بقیه متفاوت است؟ الف) ستارهٔ غروب ب) مسافر دیرین ج) سرور آزادگان د) ماهی دریا	۰,۲۵
۱۰	نشانه‌هایی که با آن‌ها کسی یا چیزی را صدا می‌زنیم ..... و اسمی که همراه آن‌ها می‌آید را ..... می‌نامند. الف) حرف ربط- معطوف ب) صامت- مصوت ج) نشانهٔ مفعولی- مفعول د) نشانهٔ ندا- منادا	۰,۵
۱۱	عبارت زیر به کدام شاعر اشاره دارد؟ «در سدهٔ هفتم هجری، هنگامیکه شهرهای بزرگ و آباد ایران در آتش بیداد مغولان می‌سوخت، در سرودهٔ خود از رفتار ظالمانهٔ فرمانروایان و تاخت و تاز سپاه مغول، با بیان کوبنده‌ای انتقاد می‌کند».	۰,۲۵

www.amoozeshmelli.com

۱۲	درستی یا نادرستی گزاره‌های زیر را مشخص کنید: الف) هرگاه در عبارت یا بیتی، یک کلمه به چند معنا به کار رود، آرایهٔ ایهام پدید می‌آید. درست نادرست ب) در آرایهٔ استعاره، هر دو رکن اصلی تشبیه ذکر می‌شود. درست نادرست ج) تمثیل بمعنای تشبیه کردن و مَثَل آوردن است. درست نادرست د) کاربرد مناسب شبکهٔ معنایی، آرایهٔ مراعات نظیر را پدید می‌آورد. درست نادرست	۱
۱۳	قافیه و ردیف را در بیت زیر مشخص کنید: تو را بهتر آید که فرمان کنی رخ نامور، سوی توران کنی	۰,۵
۱۴	هریک از آثار زیر را به نویسندهٔ آن وصل کنید: ۱ سمفونی پنجم جنوب — لئو تولستوی ۲ مائده‌های زمینی — حسین واعظ کاشانی ۳ سه پرسش — نزار قبانی ۴ اخلاق محسنی — آندره ژید	۱
۱۵	در کدام گزینه آرایهٔ جان‌بخشی وجود ندارد؟ الف) درختان را دوست می‌دارم که به احترام تو قیام کرده‌اند ب) در فکر آن گودالم که خون تو را مکیده است ج) شفق، آینه‌دار نجابتت د) بر تالابی از خون خویش در گذرگه تاریخ ایستاده‌ای	۰,۲۵
۱۶	هریک از عبارت‌های مشخص‌شده کنایه از چیست؟ «بر تیر جورتان ز تحمل سپر کنیم تا سختی کمان شما نیز بگذرد»	۰,۵
۱۷	هریک از آرایه‌های زیر را به مصرع مربوط به آن وصل کنید: ۱ میان دلیران به کردار شیر — مجاز ۲ تو قلب سپه را به آیین بدار — تضاد ۳ به خشم از جهان روشنایی ببرد — تشبیه ۴ چپ و راست، جنگ سواران گرفت — اغراق	۱
۱۸	حماسه بمعنای ..... است. الف) دلاوری ب) شجاعت ج) ستیز د) الف و ب	۰,۲۵
۱۹	ویژگی حماسه کدام است؟ الف) داستانی ب) قهرمانی، ملی ج) خرق عادت د) هر سه گزینه	۰,۲۵
۲۰	هنگامیکه کیخسرو در ایران بر تخت نشست، ..... در سرزمین ..... بر تخت پادشاهی نشسته بود. الف) اشکبوس– روم ب) افراسیاب– روم ج) اشکبوس– توران د) افراسیاب– توران	۰,۵
۲۱	پهلوان شیرزن حماسهٔ ملی ایران، .....، دختر ..... است. الف) فرانک– هجیر ب) گردآفرید– هجیر ج) گردآفرید– گژدهم د) فرانک– گژدهم	۰,۵
۲۲	مفهوم مصرع «خورَد گاو نادان ز پهلوی خویش» را توضیح دهید.	۰,۵
۲۳	چرا رستم از رهام برآشفت؟	۰,۵
۲۴	مصرع دوم بیت زیر را براساس واژگان داده‌شده بازنویسی کنید: بداندیش را آتش خرمن‌اند ..... (گران– دل– دشمن‌اند– بر– خدنگی)	۰,۵
۲۵	مفهوم کنایی مصرع‌های زیر را بنویسید: الف) کآفتاب نعمتم شد زیر میغ: ب) سر هم‌نبرد اندر آری به گَرد:	۱

www.amoozeshmelli.com

۲۶	هریک از واژگان را به مترادف خود وصل کنید: ۱ رایزن — خفتان ۲ سردمدار — حصار ۳ گبر — مشاور ۴ باره — سردسته	۱
۲۷	«مُمال» واژگان زیر را بنویسید: الف) مزاح: ب) اسلامی:	۰,۵
۲۸	اجزای بیت زیر را مطابق زبان معیار، بازنویسی کنید (نیاز به تغییر واژگان نیست): چو رهام گشت از کشانی ستوه بپیچید زو روی و شد سوی کوه	۰,۵
۲۹	معنا و مفهوم ابیات و جملات زیر را به نثر روان بنویسید: الف) همه کس را به سزا، حق‌شناس باش. خاصه قرابت خویش را. ب) چندان تناوری و بلند/ که به هنگام تماشا/ کلاه از سر کودک عقل می‌افتد. ج) بادی که در زمانه بسی شمع‌ها بکشت هم بر چراغدان شما نیز بگذرد د) دست‌تنگ بود و وسعتی نداشت که حال مرا مرمتی کند. ه) خَلَف صدق نیاکان هنرور خود بود. و) مپندار این شعله افسرده گردد که بعد از من افروزد از مدفن من ز) مرا مادرم نام، مرگ تو کرد زمانه مرا پتک ترگ تو کرد ح) پادشاه خجل گشت و دفع مضرت عامل بفرمود در حال.	۴

جمع بارم : ۲۰نمره

www.amoozeshmelli.com

اداره ی کل آموزش و پرورش شهر تهران
اداره ی آموزش و پرورش شهر تهران منطقه ۶ تهران
دبیرستان غیر دولتی پسرانه سرای دانش واحد حافظ
کلید سؤالات نوبت دوم سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۳

www.sarayedanesh.com

نام درس: .....
نام دبیر: .....
تاریخ امتحان: ...../...../۱۴۰۴
ساعت امتحان: ..... صبح/ عصر
مدت امتحان: ..... دقیقه

نمره به عدد: نمره به حروف:	نمره تجدید نظر به عدد: نمره به حروف:	محل مهر و امضاء مدیر
نام دبیر: تاریخ و امضاء:	نام دبیر: تاریخ و امضاء:	

ردیف	دانش‌آموزان گرامی، خوش‌خط و خوانا بنویسید. غلط املایی نمرهٔ منفی دارد.	بارم
۱	بین واژگان کدامیک از گزینه‌های زیر «شبکهٔ معنایی» وجود ندارد؟ الف) گرز- شمشیر- سپر ب) کیوان- ناهید- بهرام ج) انگور- عنب- تاکستان د) پاک- شرق- بلوط	۰,۲۵
۲	معنای واژگان مشخص‌شده را بنویسید: الف) «طَرّار، جامه و دستار برگرفت و برد»: دزد ب) «بر سَبیل تلطّف، جوابش باز داد»: مهربانی	۰,۵
۳	در کدام بیت، غلط املایی وجود ندارد؟ الف) وین بوم مهنت از پی آن تا کند خراب/ بر دولت‌آشیان شما نیز بگذرد ب) آب عجل که هست گلوگیر خاص و عام/ بر حلق و بر دهان شما نیز بگذرد ج) ای مفتخر به طالع مسعود خویشتن/ تأثیر اختران شما نیز بگذرد د) ای تو رمه سپرده به چوپان گرگ‌تبع/ این گرگی شبان شما نیز بگذرد	۰,۲۵
۴	در جملهٔ زیر کدام واژه یا واژگان حذف شده است؟ نوع حذف را مشخص کنید. «اول وقت بود و زنگ نقاشی ما (بود: حذف به قرینهٔ لفظی)»	۰,۵
۵	مترادف هریک از واژگان زیر را بنویسید: الف) خیل: دسته ب) بهایم: چهارپایان ج) دلّاک: کیسه‌کش د) عمارت کردن: آباد کردن	۱
۶	املای درست را انتخاب کنید: الف) من گوش (استماء/ استماع) ندارم لمن تقول ب) به میرزا عباس (عتاب/ اتاب) کرد که این تلاوت قرآن نیست. ج) مخذول و نالان، (استرحام/ استرهام) می‌کرد. د) خروس (مقلوب/ مغلوب) را با دشنه‌ای که در جیب داشتم از رنج برهانیدم.	۱
۷	کدام عبارت بصورت درست معنا نشده است؟ الف) دفع مضرت عامل بفرمود: دستور داد جلوی صدمهٔ مسئول را بگیرند ب) چرا زبون این ناکس شده‌ای: چرا این فرد تو را به حرف گرفته است ج) چون صورت شد: هنگامیکه معلوم شد د) برفور بیرون رفت: به سرعت خارج شد	۰,۲۵
۸	نقش دستوری واژگان مشخص‌شده را بنویسید: «تاریخ، روزی، روستای کوچکی را از روستاهای جنوب به یاد خواهد آورد، که معرکه خوانده می‌شود» روزی: قید/ روستا: مفعول/ جنوب: مضاف‌الیه/ یاد: متمم	۱
۹	کدامیک از ترکیب‌های زیر با بقیه متفاوت است؟ الف) ستارهٔ غروب ب) مسافر دیرین ج) سرور آزادگان د) ماهی دریا	۰,۲۵
۱۰	نشانه‌هایی که با آن‌ها کسی یا چیزی را صدا می‌زنیم ..... و اسمی که همراه آن‌ها می‌آید را ..... می‌نامند. الف) حرف ربط- معطوف ب) صامت- مصوت ج) نشانهٔ مفعولی- مفعول د) نشانهٔ ندا- منادا	۰,۵
۱۱	عبارت زیر به کدام شاعر اشاره دارد؟ سیف‌الدین محمد فرغانی «در سدهٔ هفتم هجری، هنگامیکه شهرهای بزرگ و آباد ایران در آتش بیداد مغولان می‌سوخت، در سرودهٔ خود از رفتار ظالمانهٔ فرمانروایان و تاخت و تاز سپاه مغول، با بیان کوبنده‌ای انتقاد می‌کند».	۰,۲۵
۱۲	درستی یا نادرستی گزاره‌های زیر را مشخص کنید: الف) هرگاه در عبارت یا بیتی، یک کلمه به چند معنا به کار رود، آرایهٔ ایهام پدید می‌آید. درست نادرست ب) در آرایهٔ استعاره، هر دو رکن اصلی تشبیه ذکر می‌شود. درست نادرست ج) تمثیل بمعنای تشبیه کردن و مَثَل آوردن است. درست نادرست د) کاربرد مناسب شبکهٔ معنایی، آرایهٔ مراعات نظیر را پدید می‌آورد. درست نادرست	۱

www.amoozeshmelli.com

۱۳	قافیه و ردیف را در بیت زیر مشخص کنید: تو را بهتر آید که فرمان کنی رخ نامور، سوی توران کنی قافیه: فرمان– توران/ ردیف: کنی	۰٫۵
۱۴	هریک از آثار زیر را به نویسندهٔ آن وصل کنید: ۱ سمفونی پنجم جنوب قبانی — لئو تولستوی ۲ مائده‌های زمینی ژید — حسین واعظ کاشانی ۳ سه پرسش تولستوی — نزار قبانی ۴ اخلاق محسنی کاشانی — آندره ژید	۱
۱۵	در کدام گزینه آرایهٔ جان‌بخشی وجود ندارد؟ الف) درختان را دوست می‌دارم که به احترام تو قیام کرده‌اند ب) در فکر آن گودالم که خون تو را مکیده است ج) شفق، آینه‌دار نجابتت د) بر تالابی از خون خویش در گذرگه تاریخ ایستاده‌ای	۰٫۲۵
۱۶	هریک از عبارت‌های مشخص‌شده کنایه از چیست؟ «بر تیر جورتان ز تحمل سپر کنیم تا سختی کمان شما نیز بگذرد» سپر کردن: تحمل کردن/ سختی کمان: قدرت و زور	۰٫۵
۱۷	هریک از آرایه‌های زیر را به مصرع مربوط به آن وصل کنید: ۱ میان دلیران به کردار شیر تشبیه — مجاز ۲ تو قلب سپه را به آیین بدار مجاز — تضاد ۳ به خشم از جهان روشنایی ببرد اغراق — تشبیه ۴ چپ و راست، جنگ سواران گرفت تضاد — اغراق	۱
۱۸	حماسه بمعنای ..... است. الف) دلاوری ب) شجاعت ج) ستیز د) الف و ب	۰٫۲۵
۱۹	ویژگی حماسه کدام است؟ الف) داستانی ب) قهرمانی، ملی ج) خرق عادت د) هر سه گزینه	۰٫۲۵
۲۰	هنگامیکه کیخسرو در ایران بر تخت نشست، ..... در سرزمین ..... بر تخت پادشاهی نشسته بود. الف) اشکبوس– روم ب) افراسیاب– روم ج) اشکبوس– توران د) افراسیاب– توران	۰٫۵
۲۱	پهلوان شیرزن حماسهٔ ملی ایران، ....، دختر ..... است. الف) فرانک– هجیر ب) گردآفرید– هجیر ج) گردآفرید– گژدهم د) فرانک– گژدهم	۰٫۵
۲۲	مفهوم مصرع «خورَد گاو نادان ز پهلوی خویش» را توضیح دهید. انسان نادان خودش به خودش ضربه می‌زند.	۰٫۵
۲۳	چرا رستم از رهام برآشفت؟ زیرا متوجه شد که او نه مرد رزم، بلکه مرد بزم است.	۰٫۵
۲۴	مصرع دوم بیت زیر را براساس واژگان داده‌شده بازنویسی کنید: بداندیش را آتش خرمن‌اند خندگی گران بر دل دشمن‌اند (گران– دل– دشمن‌اند– بر– خندگی)	۰٫۵
۲۵	مفهوم کنایی مصرع‌های زیر را بنویسید: الف) کآفتاب نعمتم شد زیر میغ: به سر رسیدن روزگار خوشی ب) سر هم‌نبرد اندر آری به گَرد: شکست دادن دشمن	۱
۲۶	هریک از واژگان را به مترادف خود وصل کنید: ۱ رایزن مشاور — خفتان ۲ سردمدار سردسته — حصار ۳ گبر خفتان — مشاور ۴ باره حصار — سردسته	۱
۲۷	«مُمال» واژگان زیر را بنویسید: الف) مزاح: مزیح ب) اسلامی: اسلیمی	۰٫۵

www.amoozeshmelli.com

۲۸	اجزای بیت زیر را مطابق زبان معیار، بازنویسی کنید (نیاز به تغییر واژگان نیست): چو رهام گشت از کشانی ستوه بپیچید زو روی و شد سوی کوه چو رهام از کشانی ستوه گشت، زو روی بپیچید و سوی کوه شد.	۰٫۵
۲۹	معنا و مفهوم ابیات و جملات زیر را به نثر روان بنویسید: الف) همه کس را به سزا، حق‌شناس باش. خاصه قرابت خویش را. حق هر کسی را به جا بیاور مخصوصا خویشاوندان خود را. ب) چندان تناوری و بلند/ که به هنگام تماشا/ کلاه از سر کودک عقل می‌افتد. آنقدر محکم و بلند هستی که عقل نارسیده توانایی درک عظمت تو را ندارد ج) بادی که در زمانه بسی شمع‌ها بکشت هم بر چراغدان شما نیز بگذرد روزگار که جان‌های زیادی را از مردمان ستانده است، عاقبت جان شما را نیز خواهد گرفت. د) دست‌تنگ بود و وسعتی نداشت که حال مرا مرمتی کند. او فقیر بود و توانایی کمک کردن به مرا نداشت. ه) خَلَف صدق نیاکان هنرور خود بود. جانشین راستین اجداد هنرمند خود بود. و) مپندار این شعله افسرده گردد که بعد از من افروزد از مدفن من تصور نکن آتش عشق به میهن خاموش شود، بلکه این عشق پس از مرگ من همچنان شعله‌ور خواهد ماند. ز) مرا مادرم نام، مرگ تو کرد زمانه مرا پتک ترگ تو کرد مادر من نام مرا «مرگ» تو گذاشت و روزگار مرا به پتکی بدل کرد که بر سر تو فرود آید. ح) پادشاه خجل گشت و دفع مضرت عامل بفرمود در حال. پادشاه شرمگین شد و دستور داد تا به سرعت جلوی صدمهٔ مسئول را بگیرند.	۴

موفق باشید

www.amoozeshmelli.com